

ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ: ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИЙ АСПЕКТ

Оляднічук Наталія Володимирівна,

к.е.н., доцент

Підлубна Ольга Дмитрівна,

старший викладач

Уманський національний університет садівництва
м. Умань, Україна

Анотація: Належне обліково-аналітичне забезпечення фінансових інвестицій створює сприятливе середовище для їх залучення та ефективного використання. Чітка обліково-економічна класифікація фінансових інвестицій сприяє неупередженому відображенню господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку, в первинних документах, реєстрах аналітичного і синтетичного обліку та звітності.

Ключові слова: фінансові інвестиції, класифікація та облік інвестицій, документальний супровід фінансових інвестицій.

Інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток та/або досягається соціальний та екологічний ефект [2]. Інвестиції це вкладення капіталу в обмін на грошові кошти або майно. Спрямування інвестицій на створення/придбання, реконструкцію, модернізацію необоротних активів, очікуваний термін корисної експлуатації яких перевищує один рік, має здійснюватися у формі капіталовкладень.

Первинна класифікація забезпечує розподіл інвестиції на:

- реальні (вкладення капіталу у виробництво продукції, шляхом придбання необоротних активів, здійснення реконструкції, модернізації, нарощування обсягу виробничих запасів з метою розширення виробництва);
- фінансові інвестиції (вкладення капіталу у фінансові інструменти,

шляхом придбання акцій, облігацій, інших цінних паперів, банківських депозитів, вкладення коштів в асоційовані, дочірні та інші підприємства).

Враховуючи інтереси суб'єктів господарювання інвестиції класифікують за трьома основними формами:

- меркантильні (власні кошти інвестора, вкладення яких передбачає отримання прибутку);
- некомерційні (досягнення соціального ефекту);
- за участю в капіталі (частка інвестора у чистих активах об'єкта інвестування).

Бухгалтерська класифікація фінансових інвестицій забезпечує розмежування їх у часі: довгострокові та короткострокові, для обліку яких планом рахунків бухгалтерського обліку передбачені наступні рахунки: 14 «Довгострокові фінансові інвестиції», 35 «Поточні фінансові інвестиції» (рис. 1).

Рис. 1. Бухгалтерська класифікація фінансових інвестицій

Національне Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції» [1] регламентує наступні методи оцінки інвестицій у бухгалтерському обліку на дату балансу за:

- собівартістю (до складу якої входять: ціна придбання, комісійна винагорода, мито, податки, збори, обов'язкові платежі та інші витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням фінансової інвестиції);

- справедливою вартістю (у випадку придбання фінансової інвестиції шляхом обміну на цінні папери власної емісії чи інші активи);

- амортизованою собівартістю (з урахуванням часткового списання собівартості внаслідок зменшення корисності, яка збільшена/зменшена на суму накопиченої амортизації дисконту/премії);

- методом участі в капіталі (відображення інвестицій на дату балансу за вартістю, що визначається з урахуванням змін загальної величини власного капіталу об'єкта інвестування, крім операцій між інвестором та об'єктом інвестування).

Дивіденди, відсотки, роялті, рента, що нараховуються за фінансовими інвестиціями та підлягають отриманню, відображаються як фінансовий дохід інвестора.

Бухгалтерський облік фінансових інвестицій та джерел їх фінансування є досить трудомістким процесом для суб'єкта підприємництва, оскільки має враховувати напрям діяльності, зміст обраної облікової політики, спрямованої на підвищення інвестиційної привабливості та забезпечення економічного зростання підприємства. Завданням бухгалтерського обліку фінансових інвестицій є формування об'єктивної оцінки, своєчасного відображення господарських операцій щодо фінансових інвестицій у первинних документах та реєстрах аналітичного і синтетичного обліку з метою узагальнення інформації та відображення її у фінансовій звітності, а також надання обліково-економічної інформації зацікавленим користувачам.

Надходження документів до бухгалтерії підприємства супроводжується їх перевіркою щодо правильності заповнення реквізитів, відповідності господарської операції чинному законодавству, статуту підприємства та інтересам власників. Крім того, обов'язково здійснюється арифметична перевірка ціни, обсягу та розрахунку. Схема обліку фінансових інвестицій

передбачає своєчасне відображення та налагоджений рух обліково-економічної інформації з метою відображення її у реєстрах бухгалтерського обліку та звітності (рис. 2).

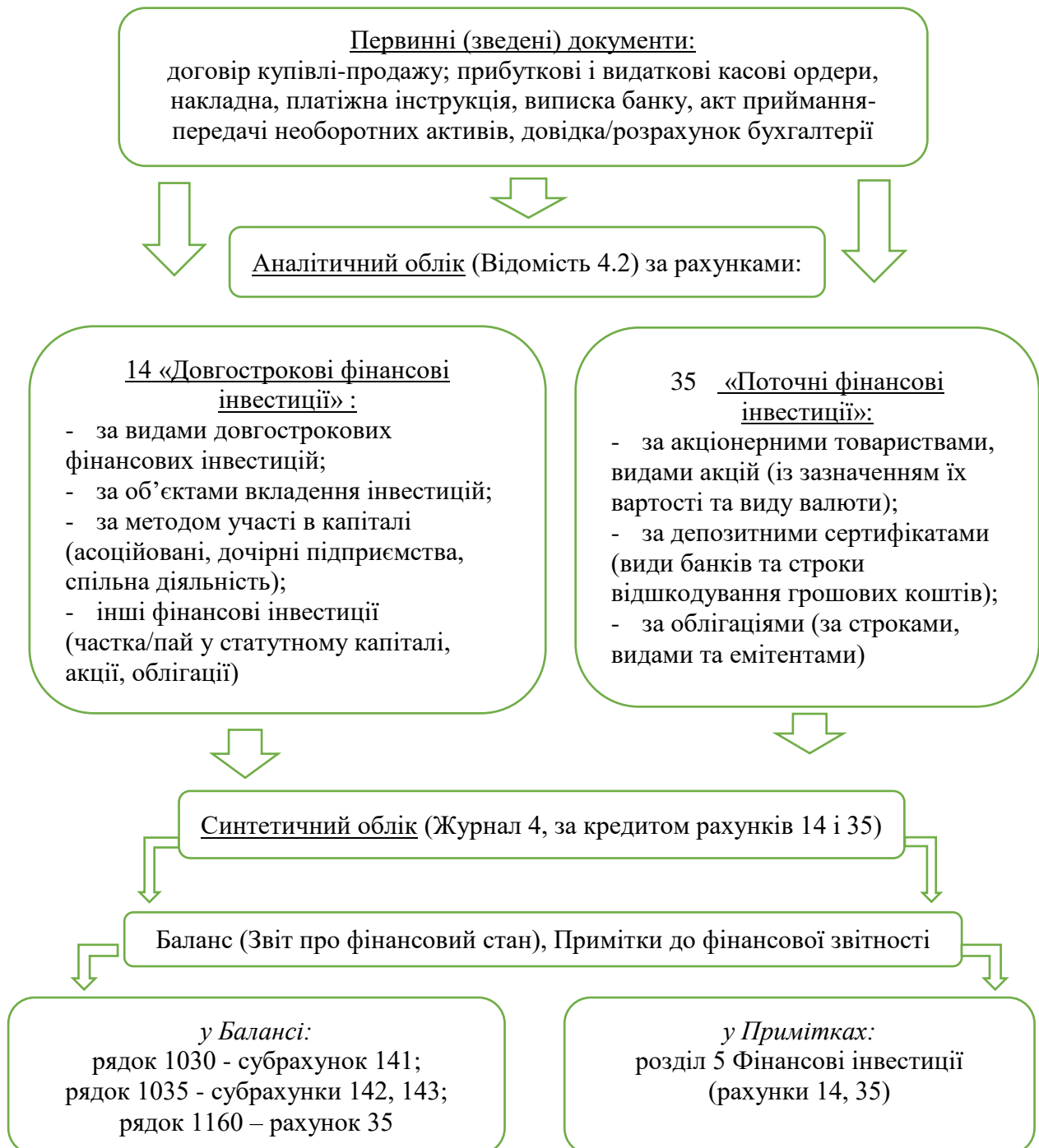

Рис. 2. Схема обліку фінансових інвестицій

Таким чином, своєчасне та неупереджене документальне забезпечення господарських операцій щодо фінансових інвестицій сприятиме стабільній та ефективній роботі суб'єкта господарювання. До того ж створення додаткових

реєстрів обліку (для забезпечення управлінських потреб) дозволить оперативно реагувати на динамічні зміни соціально-економічного та фінансового середовища.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції», затверджене наказом Мінфіну від 26.04.2000 р. № 91. Дата оновлення : 03.01.2024. URL : <https://document.vobu.ua/doc/3380> (дата звернення: 07.09.2024).

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. Дата оновлення : 03.09.2024. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 08.09.2024).

3. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. Дата оновлення : 10.10.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 09.09.2024).